

Referat fra årsmøte i Naturvernforbundet Hordaland 21.03.2026 i Tverrgaten 4, Bergen

Tilstede:

27 fremmøtte; 26 av disse stemmeberettiget

1. Velkommen, godkjenning av innkalling og dagsorden

Velkommen ved styreleder Tom Skauge.

Innkalling og dagsorden ble godkjent ved akklamasjon.

2. Valg av ordstyrer, referent og to til å skrive under referat

Jens Revold ble valgt til ordstyrer, Pål Fidjestøl til referent, og William Helland-Hansen og Helene Vacarisas til å skrive under referatet. Marianne Aanerud og Synnøve Kvamme ble valgt til redaksjonskomité.

Vedtatt ved akklamasjon.

3. Årsmelding 2025

Styreleder Tom Skauge gikk gjennom styrets årsmelding for 2025 og orienterte om et veldig aktivt år, med mange gode prosjekt, et høyt antall oppslag i media, og en god kontaktflate mot politiske miljøer i Bergen kommune og Vestland fylkeskommune.

4. Årsregnskap 2025

Fylkessekretær Pål Fidjestøl gikk gjennom revidert regnskap for 2025. Underskuddet på 58.286 kroner ble forklart å i all hovedsak skyldes mindre momskompensasjon enn forventet.

Årsregnskapet for 2025 ble godkjent.

5. Budsjett 2026

Budsjettgjennomgang ved fylkessekretær Pål Fidjestøl. Styret foreslo et budsjett med et overskudd på 125.000 kroner som resultat. Styret forutsetter at organisasjonen driftes med eksisterende bemanning i 2026, og ønsker en forsiktig gjenoppbygging av organisasjonens egenkapital.

Budsjettet ble enstemmig vedtatt.

6. Forslag til arbeidsprogram for 2026

Styreleder Tom Skauge presenterte styrets forslag til arbeidsprogram.

Forslaget til arbeidsplan 2026 ble vedtatt.

7. Innkomne saker fra styret, medlemmer eller lokallag

Styret anbefalte årsmøtet å vedta 4 uttalelser som ble drøftet og justert av årsmøtet.

Årsmøtet vedtok dermed følgende fire uttalelser:

Uttalelse #1:

Transport på naturens premisser

Nye samferdselsprosjekt på Vestland må prioritere natur og klima mer enn før i planarbeid og i prioritering.

Vi vet nå at arealendringer er viktigste årsak til tap av verdifull natur. Høsten 2025 la NRK frem en sak «Europa fra grønt til grått» NRK viste hvordan europeere bygger ned grøntområder i høyt tempo. Vi nordmenn ødelegger mest natur areal per innbygger. Vi vet også at våre mål for klimautslipp ikke blir nådd i Norge og i resten av verden. Bit-for-bit nedbyggingen kan ikke fortsette.

Denne nye kunnskapen og trusselbilder må få følger for fremtidige valg av samferdselsprosjekt på Vestlandet. Gjeldende lover og politiske føringer er mer en tilstrekkelig for å gi natur større verdi i beslutningsprosesser: Naturmangfoldsloven, Klimarapport 2026, [Tildelingsbrev 2026 SVV sine oppgaver og ansvar](#), nye 2024 nye statlige planretningslinjer (SPR) for [klima og energi](#), samt for [arealbruk og mobilitet](#) vedtatt i 2024.

I transportsektoren har det i mange år vært et mål at sektoren skal bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål. Målet er videreført i Nasjonal transportplan 2025–2036. For å nå målet skal alle transportvirksomhetene arbeide systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

Stortingets behandlet Naturmeldingen i januar 2025 [Meld. St. 35 \(2023–2024\)](#) om Bærekraftig bruk og bevaring av natur. Norsk handlingsplan for naturmangfold. Målene, tiltakene og virkemidlene som beskrives i meldingen skal sørge for at vi forvalter naturmangfoldet i Norge bærekraftig. Det er dette naturmangfoldet som er grunnlaget for liv, næring, helse og trivsel for mennesker, dyr, planter, organismer og økosystemer på både kort og lang sikt.

I juni 2024 behandlet [Stortinget Nasjonal transportplan 2025–2036](#). Utfordringene er grundig beskrevet, selv om tiltakspakken var for svak. Nullvekstmålene i byområdene ble bl.a. vektlagt som viktig instrument.

I 2023 ble veinormalene endret slik at det er mulig å bygge veg med nedskalerte dimensjoner.

Årsmøte i Naturvernforbundet Hordaland ønsker:

1. Stopp i all planlegging av nye motorveier i fylket. Motorveier under bygging bør ha kollektivfelt regulert inn. Alle firefelts veger som er bygget bør gi kollektivtrafikk prioritet. Motorveiplanene mellom Arna og Trengereid må stoppes og dagens veitrasé bli oppgradert.
2. Bybane til Åsane. Laksevåg og Loddefjord er vårt høyest prioriterte samferdselstiltak i vår del av fylket
3. at for Europaveier og prioriterte fylkesveger bør all planlegging legge vegnormal H1 til grunn med max. 80 kmt. Denne vegnormal bør bli brukt også for trafikk med høyere årstdøgtrafikk (ÅDT) enn 6000 kjøretøy.
4. Opprustning av Bergensbanen er høyt prioritert både for bedre tilbud til passasjertrafikken og for utbedringer som gir større kapasitet for godstransport.
5. at Hordfast fortsatt blir parkert i NTP, og at ny NTP prioriterer vårt 0+ alternativ som gir farbar veg med gul stripe i hovedsak langs eksisterende trasé.
6. All planlegging av en ny rullebane på Flesland må bli stoppet.
7. At nullvekstmålet opprettholdes.
8. At cruisetrafikken må begrenses og fases over til utslippsfrie cruiseskip ved hjelp av miljøkrav og avgifter.

Vi viser ellers til Norges Naturvernforbunds brev til Samferdselsdepartementet om NTP:

<https://naturvernforbundet.no/content/uploads/2026/03/08.03.2026-Nasjonal-transportplan-tidlige-innspill.pdf>

Uttalelse #2:

Ta i bruk bergvarme i Norge

Det totale energiforbruket i Norge i dag er på 300TWh med en tilnærmet 50-50 fordeling mellom elektrisk kraft og fossil energi. Å transformere 150 TWh fossil energi er et stort men nødvendig tiltak for å oppnå klimamålene. Derfor må vi være sparsomme i bruken av den verdifulle elektriske kraften vår, og bruke den der den kommer mest til nytte.

Oppvarming av den energislukende norske bygningsmassen, inkludert private bygg og næringsbygg, er et eksempel på dårlig bruk av elektrisk kraft siden det her finnes gode alternativer som er mer bærekraftige. Vannbåren varme i form av spillvarme fra industrier og datasentre, fjernvarme fra avfallsforbrenning, fjordvarme og bergvarme er eksempler. Spesielt det siste, bergvarme, har stort uutnyttet potensiale. Norge ligger langt etter våre naboland i bruk av denne energikilden. Naturvernforbundet vil gå bresjen for at denne energikilden skal utgjøre en større del av den norske energimiksen.

Spart energi fra den norske bygningsmassen

I private husholdninger og næringsbygg går det årlig med rundt 64 TWh strøm, altså 43% av det totale norske strømforbruket. Bergvarmebrønner er en svært lite arealkrevende og effektiv varmekilde som kan erstatte mye av denne strømbaserte oppvarmingen, enten ved direkte varmetilførsel eller ved langtidslagring eller sesonglagring av varme, såkalte GeoTermos-løsninger. Bergvarmebrønner brukes allerede i en viss utstrekning, men har

potensiale til å utgjøre en betydelig større del av den norske energimiksen. Bergvarme hos våre naboer er kommet lenger – Sverige med rundt 22 TWh spartstrømbruk og Finland med ca 7 TWh. Norge har kun en innsparing på rundt 4 TWh.

Stort potensiale lokalt og nasjonalt

I en utredning gjort for Vestland fylkeskommune anslås det at med full oppgradering av bygningsmassen til vannbårne bergvarmeanlegg, så ligger innsparingspotensialet for store bygg på 3.8 TWh. I motsetning til mange andre energiformer, er en stor fordel med bergvarme at det ikke krever sjeldne metaller som er svært miljøskadelige å utvinne.

Nasjonalt er anslaget på spart strøm rundt 13.2 TWh for store bygg over 500 m². I tillegg til dette kommer et stort antall mindre bygg som ikke har vannbåren varme, først og fremst boliger. Her anslås potensialet på rundt 57 TWh redusert strøm til oppvarming. Omlegging her er selvsagt mer krevende, men det viser mulighetene.

Langt bedre isolasjon og ventilasjonssystemer, vannbåren varme i alle bygg, fortsatt varmepumpevekst i kombinasjon med solceller er mye av svaret. Større bygningskompleks må ta i bruk GeoTermos-løsninger, teknologi som har vist seg å fungere godt flere steder i landet. Selvsagt må også alt av overskuddsvarme fra datasentre, industri og fjernvarme fra avfallsforbrenning sikre varme bygg rundt om i landet.

Frigjør elektrisk kraft fra oppvarming av bygg til avkarbonisering av transport og industri
Naturvernforbundet vil *intensivere* påtrykket mot sentrale myndigheter og politikere for at bergvarme får en større plass i energimiksen, ved at barrierer identifiseres og at blant annet Enovas insentivordninger styrkes. Det er også avgjørende at prissettingen på elektrisk strøm faktisk stimulerer til energiøkonomisering og investeringer i løsninger som bergvarme. På veien mot et lavkarbonsamfunn kan bergvarme til oppvarming av bygg erstatte elektrisk kraft som er sårt tiltrengt i avkarboniseringen av samfunnet (særlig transport og industri).

Den norske elbilsatsingen representerte samlet rundt 640 mrd kr fra 2007. En lignende satsing på bergvarme ville høyst sannsynlig redusert risikoen for kraftunderskudd i overskuelig framtid.

Uttalelse #3:

Trafikklyssystemet for fiskeoppdrett har spelt fallitt

Oppdrettsvolumet må ned og avstanden mellom anlegga opp

Havforskningsinstituttet (HI) sin rykande ferske risikorapport for fiskeoppdrett slår fast at på landsbasis har produksjonen av oppdrettslaks «auka kraftig». Samstundes skapar det «stabilt høge nivået av lakselus problem for villaks og sjøaure». Villaksen på Vestlandet (produksjonsområde 3 og 4) er «spesielt utsett», men situasjonen for sjøaure er «endå meir alvorleg», seier rapporten.

«Høg vasstemperatur, meir fisk i sjøen og hyppigare avlusing har forverra situasjonen dei siste åra», seier forskningssjef Mari Myksvioll i eit oppslag på HI sine heimesider 11.02.26.

Trass i raudt trafikklys og statleg pålegg om å redusera produksjonen med 6 % frå Karmøy til Stad slår risikorapporten fast at det har vore ein kraftig produksjonsauke i området sidan 2018 då trafikklyssystemet vart innført, så mykje som 30 % frå Nordhordland til Stad (PO4). Trafikklyssystemet skulle ha forhindra slik auke, men fungerer ikkje som forventa og har ingen positiv effekt. Produksjonsauken har ført til at luseproduksjonen ikkje er redusert, men er på kritisk høgt nivå. Krisa vert forsterka av høg sjøtemperatur og at oppdrettsanlegga mange stader ligg alt fort tett.

Det har likevel ikkje vore vilje til sanering av anlegg slik at spreining av lus og sjukdom vert bremsa. Både gjellesjukdom, ILA og pankreassjukdom (PD) er gjengarar på kysten av Vestlandet der anlegga mange stader ligg mykje tettare en Mattilsynet si tilrådde grense på 5 km. Produksjonsområdet frå Nordhordland til Stad hadde i 2025 den høgste dødelegheita i landet med 20,1 %. Fiskevelferda er på eit botnivå.

Når trafikklyssystemet har spelt fallitt og spreining av lus og sjukdom held fram og attpåtil aukar, må staten finna andre verkemiddel. Det mest nærliggande under dagens forvaltingsregime er å redusera oppdrettsvolumet gjennom meir tilsyn, bøter som merkast og i ytste konsekvens tap av konsesjon.

Det mest opplagte verkemiddelet er likevel gjennom sanering og å auka avstanden mellom oppdrettsanlegga å redusera maksimalt tillaten biomasse (MTB) i kvart produksjonsområde til eit berekraftig nivå.

Utan slike tiltak vil den kritiske tilstanden i sjøområda på Vestlandet eskalera og oppdrettsnæringa saga over den greina ho sit på.

Årsmøtet bed difor regjeringa greia ut meir effektive verkemiddel i arbeidet for betre fiskevelferd der redusert MTB, lukka anlegg og større avstand mellom oppdrettsanlegga vert vurdert særskild.

Uttalelse #4 (intern uttale):

Lokallag i Bergen

Årsmøtet i 2025 vedtok i arbeidsprogrammet under punktet ORGANISASJONSUTVIKLING: «Vurdera til årsmøtet 2026 om Bergen bør ha eige aktivt lokallag.»

Lokallaget i Bergen avholdt årsmøte torsdag 5.3. Nytt styre ble valgt. Mer enn 30 medlemmer deltok.

Årsmøtet anmoder fylkesstyret avklare med Bergen lokallag:

- Fremtidig arbeidsdeling i sak
- Økonomi
- Organisering av utvalg

8. Vedtektsendringar

Følgende vedtektsendringar ble vedtatt med over 2/3 flertall:

Vedtektsendring nr 1 - § 4.3:

Gjeldende ordlyd fram til årsmøtet:

§ 4 Årsmøtet

(...)

4.3 Alle med gyldig og betalt medlemskap i Naturvernforbundet 3 måneder før årsmøtet har møte-, tale- og stemmerett på årsmøtet, med unntak av at styrets medlemmer ikke har stemmerett ved behandling av fjorårets regnskap og årsmelding, samt valg av revisor. Medlemmer med gyldig medlemskap kortere enn 3 måneder har likevel møte- og talerett på årsmøtet.

Ny formulering:

§ 4 Årsmøtet

(...)

4.3 Alle med gyldig og betalt medlemskap i Naturvernforbundet 3 måneder før årsmøtet **med tilhørighet i Hordaland** har møte-, tale- og stemmerett på årsmøtet, med unntak av at styrets medlemmer ikke har stemmerett ved behandling av fjorårets regnskap og årsmelding, samt valg av revisor. Medlemmer med gyldig medlemskap kortere enn 3 måneder har likevel møte- og talerett på årsmøtet.

Vedtaksendring nr 2 - § 4.6:

Gjeldende ordlyd fram til årsmøtet:

4.6 Årsmøtet behandler følgende saker:

- Valg av ordstyrer og referenter
- Styrets årsmelding, inkludert regnskap
- Godkjenning av styrets forslag til budsjett
- Saker framlagt av styret
- Saker som medlemmer og lokallag ønsker behandlet på årsmøtet. Disse må være kommet til styret senest to uker før årsmøtet.
- Valg av styre. I styret bør begge kjønn være representert med minst 40%.
- Valg av revisor.
- Valg av landsmøteutsendinger de år det holdes landsmøter.
- Valg av to landsstyremedlemmer de år det holdes landsmøter. Det skal velges en av hvert kjønn i prioritert rekkefølge.
- Utnevne æresmedlemmer etter enstemmig innstilling fra styret.
- Valg av valgkomité på tre medlemmer. Valgkomitéen sender senest tre uker før neste årsmøte sin innstilling til valg av styre, revisor, leder, valgkomité, samt landsstyre- og landsmøtorepresentanter de år disse skal velges.

Siste strekpunkt, markert med blå skrift ovenfor ble vedtatt endret til:

- Valg av valgkomité på **fire** medlemmer.

Samtidig ble det vedtatt et nytt punkt 4.7:

4.7 Valgkomitéen sender senest tre uker før årsmøtet sin innstilling til valg av styre, revisor, leder samt landsstyre- og landsmøtorepresentanter de år disse skal velges. **Valg av valgkomité skjer etter innstilling fra styret.**

Nytt punkt 4.7 medfører videre at nummerering av etterfølgende paragrafer også justeres, slik:

4.8 Det føres protokoll fra årsmøtet. Protokollen skal underskrives av referentene og av to medlemmer som er utpekt av årsmøtet.

4.9 Vedtak fattes med alminnelig flertall, dog krever endring av vedtektene... (ordlyd som før.)

9. Valg

Valgkomiteen la fram sin innstilling, og kommenterte kort sitt arbeid. Årsmøtet vedtok følgende:

9.1 Tre styremedlemmer velges for to år:

Helene Ødven (gjenvalg)
Helene Vacarisas (gjenvalg)
Silke Becker (ny)

Styret vil vil for øvrig bestå av Tom Skauge, Gabriel Fliflet, Ragnhild Gya, William Helland-Hansen og Stine Eikefet, valgt for to år i 2025:

9.2 Styreleder velges for ett år:

Tom Skauge (gjenvalg)

9.3 Varamedlemmer til styret velges for ett år, til nummererte plasser:

1. vara: Marianne Aanerud (gjenvalg)
2. vara: Bård S. Larsen (gjenvalg)
3. vara: Siri Vatsø Haugum (gjenvalg)

9.4 Valg av Revisor

Roger Sleira ble gjenvolgt som NVHs revisor

9.5 Valg av representant(er) til Landsstyret

Styret får fullmakt til å velge representant(er) med vara(er) til Landsstyret.

9.6 Valg av representant(er) til Landsmøtet

Styret får fullmakt til å velge representant(er) med vara(er) til Landsmøtet.

9.7 Valgkomité

Følgende ble valgt til valgkomité:

Jan Nordø (gjenvalg)

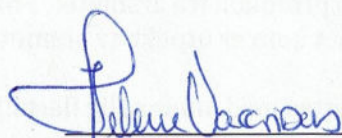
Harald Simonsen (gjenvalg)

Ekaterina Nilsson (gjenvalg)

Og Eskild Mikal Toft (gjenvalg)

Referent: Pål Fidjestøl

William Helland-Hansen

Helene Vacarisas